

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Käytännöllisen filosofian laitos	
Tekijä-Författare-Author Nystedt, Marko			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Ansioiden käsitteestä distributiivisessa oikeudenmukaisuudessa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Käytännöllinen filosofia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2006-12-11	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 114 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Ansaitseminen distributiivisen oikeudenmukaisuuden periaatteena merkitsee taloudellisiin etuuksiin kohdistuvien vaateiden oikeuttamista toimijan menneisyydessä suoritettaman toiminnan perusteella. Ansioita koskevien arvostelmien pätevyydelle on siis ratkaisevaa, missä määrin ansaitsemisperustana pidetty henkilön toiminta tai sen lopputulokset ovat hänen tahdonvaraisten päätöstensä ja toimintansa tulosta. John Rawlsin mukaan yksilöiden menestyminen taloudellisessa toiminnassa ja kilpailussa taloudellisiin etuuksiin oikeuttavista viroista ja asemista on suuresti riippuvainen heidän geneettisestä lahjakkuudestaan, kasvatuksestaan ja sosioekonomisista lähtökohdistaan. Rawlsin mukaan taloudellinen toiminta myös edellyttää mahdollisuusehdokseen kaikkien yhteiskunnan jäsenten yhteistyöhalukkuuteen perustuvien taloudellis-poliittisten instituutioiden olemassaoloa. Koska kukaan ei ole ansainnut näiden toiminnan mahdollisuusehtojen olemassaoloa, kukaan ei Rawlsin mukaan voi myöskään väittää ansaitsevansa niiden avulla hankkimaansa taloudellista hyvinvointia.</p> <p>Rawlsin vaatimus, että kaikkien ansaitsemisen mahdollisuusehtojen tulisi myös olla ansaittuja, on kuitenkin perusteeton, ja se johtaa loogisesti kehämäiseen ansaitsemisen käsitteeseen. Toiseksi kaikkea taloudellista toimintaa ei ole mielekästä ajatella kilpailutilanteena, jossa yksilöt tavoittelevat ennalta olemassa olevan yhteiskuntarakenteen puitteissa osuuksia varallisuudesta, jonka virheellisesti ajatellaan olevan olemassa sen tuottajien ponnistuksista riippumatta. Työpaikkojen ja muiden taloudellisiin etuuksiin oikeuttavien virka-asemien jakoa voi kuitenkin tarkastella instituutioiden puitteissa tapahtuvana viranhakijoiden välisenä kilpailuna. Koska näiden yhteiskunnallisten asemien ja työtehtävien sekä niihin liittyvien palkkioiden olemassaolo ei ole yksittäisen viranhaltijan toiminnan ansiota, hän ei voi väittää ansaitsevansa palkkiona kaikkea sitä hyvinvointia, jonka hän työtehtäviä hoitaessaan tuottaa.</p> <p>Jos ansiot ajatellaan arvokäsitteeksi, jonka avulla yksilöt arvioivat omien subjektiivisten arvostustensa ja preferenssiensä perusteella sitä, mitä kiitettävänä pitämiään tekoja tai suorituksia heidän olisi perusteltua palkita, ongelmana on osoittaa, miksi rekrytointipäätöksiä tehtäessä olisi velvollisuus tiettyjen pätevyyskriteerien noudattamiseen. Miksei yksilönvapautta kunnioittavassa yhteiskunnassa ole oikeutta soveltaa mitä tahansa omien arvostustensa mukaisia ansioperusteita ja miksi työnhakijoiden diskriminointi on moraalisesti väärin? Velvollisuus totuudenmukaisten arvostelmien esittämiseen työnhakijoiden kyvykkyydestä ja velvollisuus kunnioittaa yksilöitä autonomisina moraalisisina toimijoina ovat mahdollisia vastauksia tähän.</p> <p>John Locken luonnonoikeusteoriaan pohjautuvan työn sekoittamisteorian perusteella voi argumentoida, että varallisuuden tuottaneet yksilöt ovat ansainneet siihen omistusoikeuden liittämällä luonnonvaroihin jotakin omistamaansa eli omaa työtään. Locke myös väittää, että jalostamattomat luonnonvarat sinänsä ovat lähes arvottomia, ja että varallisuuden arvo perustuu sen tuottajien suorittamaan työhön. Ongelmana on "työn sekoittamisen" määrittäminen käsitteellisesti mielekkäällä tavalla sekä se, onko yksilöllä rajoittamaton oikeus ottaa käyttöönsä luonnonvaroja. Myös yksilöiden omistusoikeus tuotantotoiminnassa hyödyntämiinsä luontaisiin kykyihin voidaan kyseenalaistaa, koska luontaiset kyvyt ovat ansiottomia ja niiden voi väittää olevan henkilön minuuteen nähden ulkoisia tai aksidenttaalisia ominaisuuksia eikä erottamaton osa hänen minuuttaan tai olemustaan.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords yhteiskuntafilosofia käsiteanalyysi ansaitseminen ansiot ansioituminen distributiivinen oikeudenmukaisuus oikeudenmukaisuus periaatteet subjektiivisuus työhönotto rekrytointi			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited Philosophica-kirjasto, Siltavuorenpenger 20 A, 3. kerros, Puh. 09-191 29247			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			